

DE TRAM

Katholiek Werkmansblad van Sint-Truiden

VERSCHIJNENDE DES ZATERDAGS 'S AVONDS

ABONNEMENTSPRIJS : 2,50 fr. per jaar; 1,50 per half jaar, voorop betaalbaar.
Men Schrijft in bij den Eigenaar-Uitgever JOS. LEENEN, Hamelstraat, 13, Sint-Truiden en op de postkantoren.

Artikels en mededeelingen vrachtfrij te zenden, vóór *Woensdag avond*, aan de Redactie van *De Tram*, Hamelstraat, 13, te Sint-Truiden.
Aankondigingen worden aanvaard tot *Vrijdags 's av.*

AANKONDIGINGEN : 15 c. den drukregel. RECLAMEN : 25 c. Lange of dikwijls te herhalenannoncen, per accoord. Affiches, enz., gedrukt bij den uitgever dezes blads, worden kosteloos als annonce ingelascht.

Alwie een abonnement neemt voor 1894 aan DE TRAM ontvangt de verschenen nummers van ons nieuw feuilleton.

Binnen eenige weken zal *De Tram* in grooter formaat verschijnen, zonder verhooging van prijs, dat is, 2,50 fr. per jaar.

Zalig nieuwjaar!

Dezen ouden, echt vaderlandschen, christelijken groot roepen wij u toe, geachte lezers, als wij u onze wenschen komen aanbieden voor 1894.

Dat dit jaar voor u allen rijk zij in zegeningen!
Dat vrede en voorspoed heerschen in uwe huisgezinnen!

Dat er nog vele en gelukkige jaren mogen volgen voor u, lezers! en ons, om met vereenigde krachten te kunnen werken tot heil en geluk van het volk!

Dat is het doel van *De Tram*. Wij van onzen kant zullen alles inspannen om *De Tram* zoo nuttig en aangenaam mogelijk te maken, om zodoende te beantwoorden aan onze eerste belofte en de roeping van ons blad: *de verdediging namelijk van het geestelijk en tijdelijk welzijn van den werkman.*

Dit programma legt ons zware verplichtingen op; met de gratie Gods en den welwillenden steun onzer lezers hopen wij daaraan te voldoen. Gods gratie zullen wij afsmeeken, en op den steun onzer katholieke medeburgers meenen wij te mogen rekenen.

Een woord van dank hierbij aan onze eerste lezers en medehelpers. Aan hunnen edelmoedigen, onbaatzuchtigen steun danken wij grootendeels het goed door ons gesticht. Met innige voldoening mogen zij wijzen op een blad zoo op juisten tijd in het leven geroepen, op een blad wiens noodzakelijkheid zich des te dringerder doet gevoelen, nu van den anderen kant *volksbedervers* op-

treden, die door valsche leer en oproerige stellingen den armen werkman van zijne plichten en zijn geluk trachten af te trekken.

Meer dan ooit toont zich het groot belang der katholieke drukpers in dezen tijd, nu de « koningin der aarde » werkelijk eene macht is geworden, die als het ware de wereld regeert!

De pers is een geweldig werktuig dat in den dienst des kwaads de schriklijkste verwoestingen op het gebied van godsdienst en goede zeden, van orde en maatschappelijke rust kan aanrichten. Gerust kan men zeggen dat al de beroerten, wanorden en aanslagen op 's menschen leven, welke wij in de laatste dagen te betreuren gehad hebben, door de pers werden voorbereid en aangestookt.

Vindt nu het kwaad zijn krachtigsten hefboom in de slechte pers, dan ligt het voor de hand dat de verdedigers der goede zaak in de katholieke pers ook het scherpste wapen zullen vinden in den strijd voor de waarheid. Dat heeft Leo XIII ingezien, en vandaar zijne herhaalde aansporingen tot de geloovigen, om toch zooveel in hun vermogen is, de katholieke pers te steunen. In eenen brief aan het Oostenrijksche episcopaat vestigde hij bijzonder de aandacht op die gewichtige aangelegenheid, en zeide woordelijk het volgende:

Het is passend en heilzaam, dat een gewest zijne bijzondere bladen hebbe, die als strijders zijn voor het altaar en den huiselijken haard;... de geestelijkheid moet ze met hare welwillendheid begunstigen, en hun den steun harer geleerdheid verleen, en alle ware katholieken moeten ze in hooge eer houden en hen naar kracht en vermogen te hulp komen.

Deze woorden van den heiligen Vader laten ongetwijfeld aan duidelijkheid niets te wenschen over, en ofschoon zij tot het Oostenrijksche episcopaat gericht zijn, verdienen zij ook ten onzen ernstige overweging.

Voorzeker heeft de katholieke pers hier te lande in de laatste jaren groote vorderingen gemaakt, maar het is er ver van af, dat zij die ontwikkeling heeft bereikt, waarvoor zij vatbaar wezen zou, indien zij zich altijd verhe-

gen kon in dien krachtadigen steun der geloovigen, welken de heilige Vader zoo dringend aanbeveelt.

Nog maar al te dikwijls vinden onverschillige, ja, soms openlijk slechte bladen en tijdschriften aftrek bij katholieken, die maar niet begrijpen willen, dat zij zodoende het verderfelijste vergif in hun huis halen en de slechte pers steunen door geldelijke bijdragen, die uitsluitend de katholieke pers ten goede behoorden te komen. En niet enkel door abonnementen, ook door aankondigingen wordt niet zelden aan bladen van verdacht allooi een steun verleend, waarop, van katholieke zijde, alleen de goede pers recht zou hebben.

Moge het woord van den heiligen Vader degenen, welke niet genoeg van het groote belang eener behoorlijk gesteunde katholieke pers doordrongen zijn, tot nadenken brengen en hen doen besluiten in het vervolg de katholieke bladen en geschriften zooveel mogelijk te begunstigen.

Wanneer alle katholieken daartoe de handen ineen slaan, dan eerst zal de katholieke pers met vrucht den strijd tegen hare machtige mededingster kunnen volhouden, dan zal er, gelijk de heilige Vader zich uitdrukt, « met gelijke wapenen » kunnen gestreden worden en kan de zegepraal der waarheid niet uitblijven.

Met moed daarom vooruit in 1894!

Een wenk.

't Is opmerkenswaardig hoe het menschelijk gestel zich naar de meest verschillende levenswijzen weet te schikken.

Om van niets dan van temperatuur of koude en warmte te spreken, worden er geen menschen gevonden die de brandendste hitte verdragen, terwijl andere zich zonder moeite aan eene voor ons ongekende koude gewennen? Dit is enkel uit te leggen door eene trapswijze voorbereiding; een opklimmend eigen maken.

In meer beperkten zin gesproken, wij zijn in staat de nadeelige uitwerksels van de koude te verminderen, het is daartoe voldoende er zich langzamerhand aan te gewennen, het lichaam tegen haren invloed te verharderen.

men terug en koopen ons al onze landerijen onder den ploeg uit. Het loopt geen jaar meer aan of zij komen ons hier den baas spelen, en de ingezetenen verjagen. Vandaar den oproep der twee gilden om spektakel te verwekken en Congo tegen te maken. Och arme, zij weten het niet goed!

Ondertusschen waren in de welden, van planken, ondersteund van houten stapels, vier overlange tafels opgericht en op dezelve een maal uitgekraamd, bestaande uit vlaaien, pistolets en gekookte fijn gesneden hesp, de eene schotel naast den andere, en voor elke leerlinge en wandelaarster een ruimen beker wijn.

Van weerszijden stond het volk en de gilden dat spel na te zien. Op een oogenblik waren tusschen gesnater en getater de tafels klaar gespeeld, en bereidde men zich tot den terugkeer.

Maar eerst schaarden zich de juffertjes in verscheidene groepen, om beurtelings een koor of muziekstuk te zingen. Zij begonnen met een Engelsch muziekstuk, een weinig militarist, voor opschrift dragende: *Wellington, de Held van Waterloo*, en die met zijne laatste kanonnen de macht krookte van Napoleon. Dan volgde een Fransch stuk, of beter een Zwitsersch met Fransche woorden: *Chant de l'Helvétie, objet de mon amour*, en eindelijk een Duitsch Alpenlied dat zoo begon: *Von der Alpen tönt das horn so zaubrisch wunderbar*, enz. *dikke trou*

Hoe lief weergalmden die mollige stemmen door de ruwe streek van Pioeters en Kajoeters. Maar deze vonden er geen den minsten smaak in en tierden ondereen alsof er honden aan het blaffen waren. Bij sommige lieden moet er met ba-zuin en trombal gewerkt worden; daarzonder geene muziek.

In zeker dorp der Kempen speelden op eene prijsuitdeeling der school zes violen van het Conservatorium, allen op Stradivarussen, vier harpen, zes violoncellen, met begeleiding van hautbois en groote fluiten. Een kwakzalver sloeg onverwacht voor het schoollokaal zijn ketelmuziek aan, en de boeren lieten school school, prijsuitdeeling prijsuitdeeling, en stonden verrukt te gapen voor de greinzende trommel en de ratelende schiltrompet van den kwakzalver, die slangenbalsem verkocht. — Maar onder het zingen der

FEUILLETON VAN DE TRAM. 6

DE PIOETERS EN DE KAJOETERS

OF
BELGISCH CONGO

VANDAAG

DE GEMEENTE LUSTHOVE

OPGEDRAGEN

AAN ZIJNE MAJESTEIT LEOPOLD II

door ZAGEMANS (1).

VI.

De grove borstel doet soms goed
Op een vergrofd gemoed.

Daar bestonden dan twee vijandelijke gilden, eene vol partijgeest van de Pioeters en eene andere van de Kajoeters. Wat in die gedurige gisting van tweedracht schier onbeschrijfelijk scheen, het bultje, waarlijk een listige en plaatselijke satan, gelijk men in sommige dorpen aantreft, was lid van beide gilden. Zij vreesden allen dat kwaadwillend wangedrocht, en wijl zij allen, deze eene strooperij, gene eenen moord, een derde eenen diefstal, enz., op de horens hadden, en dat, gelijk zij zegden en geloofden, de secretaris met den duivel omging en alles wist, zoo vreesden zij hem des te meer. Meermaals had het gebleken, dat zijne vijanden met de vierschaar in een slecht geval kwamen, zonder men echter wist hoe en op welke manier. Hij had van die halfwoorden, bij voorbeeld: Alles komt uit al brachten het de kraaien uit; geen mensch op de wereld of hij heeft zijne vijanden; de boomen hebben ooren en de mollen oogen; dat is op geenen kouden steen gevallen, enz., enz. Gewoonlijk was er dan iets op het losbreken en trokken de gendarmes

hunne ordonnanciestievels voor Congo aan. De vleugel speelde in naamlooze brieven, iets wat onder die plumpe lieden onbekend was, en zoo wist hij zich van de twee partijen te doen vreezen.

Om zich in dat vak te oefenen en niet betrappt te worden, had hij zich de schrijfmethoden van Frankrijk, van Duitschland, van Italië, van Holland en van België aangeschaft. Men weet, dat elke natie haar eigenaardig nationaal schrift heeft, overeenkomstig met het nationaal karakter. — Hij schreef dus het A-B-C in enkele en in hoofdletters van Frankrijk, Duitschland, Italië, Holland en België. Wat nu de bijzondere handteekens of schrift van personen betreft, dat maakte hij in elken nationalen vorm na. — Een gevaarlijke kerel! Hij had het vernuft nooit iets anders te schrijven dan hetgeen stoffelijkerwijze kon bewezen worden en schijn van waarheid had; zoodat, hetzij Procureur de Roi, of andere overheden zijne naamlooze brieven moesten in acht nemen.

Vele zijner naamlooze brieven waren in andere landen op de post gestoken. Hoe deed hij zulks? Wie weet het? maar hij dreef zaken met vele landloopers. Wat al huwelijken heeft dat bultje niet bedorven! Wat al ruzie niet tusschen bloedverwanten en geburen gesticht! Wat al oneenigheden en slecht zaad niet geworpen tusschen vrienden en magen! Wat al brave en deftige bedienden niet gepijnigd en van hunne plaats en hun dagelijks brood beroofd! Dat satansgemoed kan noch vriendschap, noch vrede, noch geluk van anderen verdragen. Ook had hij boven, op den zolder van zijn huis, onder de dakpannen, een geheimzinnig kamertje, alleen verlicht door eene glazen pan, en zonder deur; langs eene ladder kroop hij er vanboven in.

Onze-Lieve-Heer heeft het gezegd, de *Auggen* zoeken geheim en duisternis. Muziek kon hij niet lijden, schilderijen kon hij niet uitstaan, vreugde en vermaak sneed hem door het hart, geheel zijn gemoed was slechts gestemd op kwaadwilligheid. Hoe kunnen er toch zulke wanschepsels bestaan!

Ook had hij reeds het gansch dorp rondgestrooid: Die vreemden brengen ons niets goeds aan! Het is rijk volk; zij hebben het ganche dorp in schilderijen opgenomen en dragen het in hunne tessen mede; gij zult het zien, zij ko-

(1)Eigendom des Schrijvers. — Verboden over te nemen.

